

DEBRECZENI ÚJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Helyben: Félévre 6 K., negyedévre 3 K. - f.
 Vidéken: " " " " 4 " 50 f.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS LAPTULAJDONOS:
THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
 Debrecen, Fő tér, Lamprecht-palota, földszint,
 az udvarban hatul.

A galaci konzul Arad megyéhez.

— Ismét német átirat. —

Debrecen, július 11.

A galaci konzul, akiről a meg-
 ejtett nyomozás alapján hivatalo-
 san megállapították, hogy magyar
 származású, ugylátszik nem igen
 kíséri figyelemmel hazánk történe-
 tének legujabb korát. Mert ha csak
 némi figyelmet is szentelt volna a
 mult hetek eseményeinek, lehetet-
 lenség, hogy a saját nevével ne
 találkozott volna, kapcsolatban egy
 olyan esettel, mely fölött a magyar
 közvélemény nem hajlandó egy-
 hamar napirendre térni. A galaci
 átirat — immár szállóigévé fejlő-
 dött az osztrák bürokratizmusnak
 az a tudatlan és rosszakaratu ter-
 méke, a melyet Debrecen város
 nemes tanácsa a történeti doku-
 mentumok közé avatott fel.

Debrecen után ime most Arad-
 megye következik. Tegnap délelőtt
 egy vaskos boríték érkezett az
 ottani alispáni hivatalhoz — Galac-
 ból. A címzése német volt, a tar-
 talma is az, góthi betűkkel: „A
 galaci cs. és kir. konzulátustól.“
 Nem nagy jelentőségű dologról
 volt benne szó, egy katonai be-
 hívójegy kézbesítése ügyében ke-
 reste meg a konzul ur a vármegyét
 teutónia ékes nyelvén; ez az eset
 azonban mégis felháborító.

Az első is az volt, de a máso-
 dik hatványozottan az. Mert hogy
 ha ő konzulsága csakugyan nem
 olvas ujságot, akkor eo ipso nem
 diplomatának való, ha pedig tudom-
 mást szerzett arról a kritikáról, a
 melyet eljárása a magyar önértet-
 től kiváltott és ennek ellenére
 pusztá tüntetésből marad meg régi
 gyakorlata mellett, akkor vétkes a
 magyar állam, hogy kenyeret ad
 egy ilyen tisztviselőnek.

Arad megyének jutott ki a
 szerencse, hogy közvetlen a hecc
 után végig élvezze egy obskurus
 német beamter sötét elméjének
 torzszülöttjét, azonban akár Arad
 megye volna ez a hatóság, akár
 más, eljárása csak egy lehet: el-
 intézetlenül és lehetőleg ridegen
 visszautasítani az átiratot. Hiszen
 tulajdonképpen ez a problémája

az egész nyelvkérdésnek. Ha a
 magyar hatóságokat már évekkel
 ezelőtt úgy megihlette volna a
 nemzeti szellem, mint a politikai
 küzdelmek utolsó esztendeje alatt
 és minden közös hivataltól érkező
 megkeresést elintézetlenül hagytak
 volna, akkor nem történhetik meg
 a galaci affér, abból az egyszerű
 okból, mivel réges-rég kiküszöböl-
 tettek volna a német átiratok.

Egyik legközelebbi számunk-
 ban emlékeztünk meg a new-yorki
 konzulról, aki becsületes magyar-
 sággal fordult a szomszéd megye
 törvényhatóságához, pedig az Egye-
 sült-Államok kissé távolabb feks-
 zenek, mint Galac. Ez a második
 átirat, ha nem is tesz oly hirre
 szert, mint az első, hosszú időre
 okulásul szolgálhat arról a konok-
 ságról, amely a „közös“ szellem
 képviselői részéről állami önálló-
 ságunk el nem ismerésében meg-
 nyilatkozik.

Német ujságírók Budapesten.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, július 11.

A német ujságírói egyesületek gréci
 kongresszusa alkalmából Budapestre rán-
 dult tagjainak tiszteletére ma délelőtt 11
 órakor az új város háza dísztermében ünne-
 pies ülés volt Rákosi Jenő főrendiházi
 tagnak, az Otthon elnökének elnöklésével.
 Az ülésen jelen volt az Otthon vendégfo-
 gadó tagjain kívül közéletünk több előkelő-
 sége is, köztük Molnár Viktor, a vallás és
 közoktatásügyi miniszter államtitkára, Ber-
 czik Arpad miniszteri tanácsos, a minisz-
 terelnökségi sajtóosztálynak főnöke, ott
 voltak továbbá Singer Vilmos, a nemzet-
 közli sajtószövetség elnöke, az Otthon tisz-
 teletbeli tagja és a vendég hírlapírók és
 hölgyeik nagy számmal. A karzatokat zsuf-
 olásig megtöltötte a közönség.

Az ülést Rákosi Jenő elnök e szavak-
 kal nyitotta meg: Tisztelt hölgyeim és
 uraim! Igen tisztelt közönség! A német
 ujságírói egyesületnek Grécében összegyűlt
 tagjai ott kongresszust tartván, abbéli ki-
 vánságunknak adtak kifejezést, hogy fel-
 ajánlják látogatásukat Budapest városának.
 Ennek közvetítésére az Otthont kérték fel
 és az Otthon azt tartotta, hogy az egész
 fővárosi közönség gondolata és óhajta
 szerint jár el, ha készségesen vállalkozik
 német kollégáinak ez utazásaiban segéd-
 kezni. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Igy jött létre ez az utazás, így kö-
 szönthetjük ma körünkben igen előkelő
 tagjait a nagy németországi sajtó tagjainak
 (Élénk helyeslés.) és így jött létre ez a

mai ülés, a melynek célja, hogy ezt a lá-
 togatást irásban, hivatalosan, majdnem
 hatóságilag dokumentálja. (Élénk helyeslés.)
 És most engedelmet kérek, hogy a közön-
 ség után, mely a mi szemünkben, ujságírók
 szemében mindig az első, magunkhoz,
 kollégáimhoz forduljak és áttérjek beszé-
 demmel azoknak anyanyelvére.

Ezután németül így folytatja:

Bizonyára, hölgyeim és uraim — így
 folytatja ezután az elnök — nagy szeren-
 eséknék tartjuk, hogy itt üdvözölhetjük
 önöket. Súlyt helyezünk arra, hogy ez a
 látogatás irásbeli dokumentumban, jegyző-
 könyvben legyen megörökítve, a melyben
 kifejezésre jusson ezen üdvözlésnek gondol-
 lata és értelme. Ha majd későbbi nemzedék
 hivatásunkat szívünkkel az övébe, tollunkat
 kezünkkel az övébe ragadja át, hogy majd
 jövőendő időkben tovább viselje a mi tisz-
 tünket, hadd olvassa, hogy itt e napon né-
 met és magyar ujságírók testvériesen meg-
 ölelték és üdvözölték egymást. (Élénk bravó
 kiáltások, taps és éljenzés.) Kérem tehát
 önöket uraim, legyenek szívesek az önk
 köréből egy társat nevezni mellém, a ki az
 ülésben az elnöklést átveszi és velem meg-
 osztja. (Felkiáltások: Reichenauer.) Kérem
 Reichenauer ur, legyen szíves jobbomon,
 köztem és az alelnök ur közt helyet fog-
 lalni. Csak élénk örömmel nyílváníthatom
 a felett, hogy minden tiszteletem mellett a
 többiek iránt, Stájerországból való barát-
 tunkra tettem szert. (Bravó kiáltások.) Stá-
 jerország nemzetünk multjában nem egyszer
 betűkkel szerepel. Már ősrégi időkben, kirá-
 lyságunk első éveiben diéső magyar kirá-
 lyfi, az Arpad törzs egyik sarjadéka von-
 nult a szép Sztyria felé, hogy ott a cseh
 Ottokárral versengjen a kívánatos Sztyria
 kegyeiért. Hogy a menyasszony aztán har-
 madiké lett, az ma 800 év multán, már nem
 okozhat nekünk nagy bánatot és nem za-
 varhatja örömünket. (Derűtség és nagy
 tetszés.)

Es most, hölgyeim és uraim, szívesen
 üdvözlöm önöket. Ha egy pillantást vetek
 a jelenkor áramlataira, azt kell mondanom,
 hogy mindaz, a mit szellemi és anyagi
 munka, a mit művészet, a mit társadalmi
 törekvés termel, arra látszik irányulni, hogy
 az embereket, hogy a népeket, sőt hogy a
 világrészeket is egymáshoz közelebb hozza
 és egymással összekapcsolja.

Es tisztelt hölgyeim és uraim, e nagy-
 szerű miliőben mégis mit látunk? Mégis
 azt kell észlelnünk, hogy bizonyos ösztön
 él bennünk a sajátosságok kidomborítására,
 bizonyos ösztön az elkülönülésre, az egyé-
 niség kifejtésére, a nyilvánosság és az élet
 összes terein. És a nemzeti egyéniség e
 kifejtésének legimpozánsabb megtestesülése,
 a melyet ma ismerünk, az az egyéniség,
 a kit sokan önközül oly szerencsések
 császárunknak mondhatni. Ő mondotta ki,
 midőn itt volt, hogy látogatásával tiszteljen
 meg bennünket, a nagy szót, hogy a nem-
 zetközi forgalomban igazi értéke akár mű-
 vészetnek, akár iparnak, akár tudománynak,
 csak akkor van, ha sajátos nemzeti vonás-

Csipkefüggönyök tisztítását

kifogástalanul teljesíti

HRABÉCZY ANTAL
 ruhafestő és vegytisztító intézete
 DEBRECZEN, Széchenyi-
 uteza 42-ik szám.

sal rendelkeznek. (Élénk bravó kiáltások és taps.) Mi ezt meg is sziveltük. (Bravó kiáltások.)

Onök látják, hogy van szívünk és érzékünk azon nagy egyesülési vágy iránt is, a melyet az imént jellemeztem, valamint azon nemzeti jelleg iránt is, a melyre most utaltam. Különben is ez a nagy ellentét csak látszólagos ellentét. (Élénk helyeslés.) E kétféle heves harcban áll egymással és véres viaskodást értünk e zászlók alatt és nem tudjuk, nem fogunk-e élni jövőre is a civilizált Európában is; de merem állítani, hogy az ellentét még is csak látszólagos, még is csak csupán felületesen szemlélve teszi az ellentét benyomását. A dolgok közepén, a dolgok magvában, a dolgok szívében megtaláljuk e két elemnek egyesülését, testvériesülését. S ha e két elem végre tökéletesen megértette egymást, ebből fakad az emberiségnek boldogsága és fejlődésének hihetetlen fokai. (Élénk bravó kiáltások és taps.) Mivel azonban uraim mi, szegény újságírók, szegény literátusok, írók, tulajdonképpen az emberiségnek öt érzéke vagyunk, és a világ ügyeinek messze legnagyobb részében általunk lát, általunk hall, általunk tapint és általunk szimatolja azt, hogy mihez van köze, vagy mihez nincs köze; azt hiszem, hogy e harcban, a mely a felületen vivatik meg, a legnagyobb szerepek egyike nekünk jut, a legnagyobb felelősség egyike minket terhel, (Igaz, ugy van!) mert mi nemcsak az emberiség öt érzéke vagyunk, mi vagyunk az emberiségnek élő és örökké beszélő lelkiismerete is. (Bravó.) És e tulajdonságunkat tekintve olyan pillanatokban, a midőn idegenekkel barátkozunk, kötelességünk válik magunkba térni és azt mondani; testvériesen öhajjtuk feladatunkat megoldani, senki se hagyja el zászlaját, de mindenki becsületesen végezze munkáját. (Élénk helyeslés, taps és bravó kiáltások.) Mi meggyünk önhöz, onök jönnek hozzánk. És fogadalmat teszünk, hogy semmit sem fogunk írni, semmiről sem fogunk ítélni, semmiről sem fogunk tudósítást adni, ha csak, mint az emberiségnek öt becsületes érzéke, saját szemünkkel nem láttuk, saját kezünkkel nem tapintottuk meg azt, a miről beszámolunk. Ezt pedig tegyük becsületesen! És ha becsületesen végeztük, akkor jól végeztük munkánkat és az emberiségnek nagy szolgálatot tettünk és az örök béke ugyan még csak álomnak igaz, de mi az örök béke számára dolgozunk. E szavakkal üdvözlöm önöket. (Hosszan tartó tetszés, taps és bravó kiáltások.)

Erre Schott berlini újságíró a következőleg válaszolt:

Hölgyeim és uraim! A legutolsó órában jutott osztályrészemül az a megtisztelő megbízás, hogy a német újságírók és írók ez évi kongresszusán résztvevő nőknek és résztvevőknek nevében e helyen szót emeljek és a magyar székesfővárosbeli kedves és nagybecsült kollégáinknak, a kik oly szíves és szeretetreméltó módon fogadtak bennünket, jóságukért és barátságukért köszönetet mondjak.

Hölgyeim és uraim! A midőn közölték velünk, hogy utazásunk itt a magyar fővárosban fog befejeződni, az mindnyájunkat szíves örömmel töltött el. (Élénk bravó kiáltások.) Mindnyájan tudtuk, hogy befejezésül egy igen szép dolog vár reánk; a magyarok vendégszeretetének a magyarok lovagiasságának és előkelőségének és a magyar temperamentumnak az egész világon jó hangzása van. Mi mindnyájan ismerjük, ismertük eddig is, noha legnagyobb részt csak névleg. Hogy mind e kiváló tulajdonságokat most saját szemünkkel lássuk, személyesen tapasztalhatassuk, ez kecsesítő kilátás volt. És hölgyeim és uraim, a mit eddig láttunk és hallottunk e szép városban, az nemcsak kielégítette várakozásainkat, hanem messze túl is szárnyalta. Szeretetreméltó kollégákat találtunk és azok a szavak, a melyek az elnök ur ajkáról elhangzottak, bizonyára önöket mindnyájukat meggyőzték arról, hogy ez a hírlapírói tesztület ugyanazoktól az elvektől, a mindnyá-

junk által képviselt ügy iránt ugyanattól a lelkesedéstől van eltelve, mint mi. (Igaz, ugy van!) Itt is, mint az elnök ur mondja, az igazságért, a jogért, az emberek egyenlőségért és szabadságáért küzdenek. Itt tehát, a szép magyar fővárosban ugyanazt találjuk meg, a mi mindnyájunkat eltölt. És ez a tény testvérekké avat minket. (Élénk bravó kiáltások és taps.)

Hölgyeim és uraim! Az elnök ur kijelentette, hogy jegyzőkönyvben fogja megörökíteni, hogy a mai napon e szép teremben német és magyar újságírók keztenyújtottak egymásnak. Uraim, mi lelkesedéssel ragadjuk meg a felénk nyújtott jobbot (Lelkes bravó kiáltások.) és köszönjük önöknek mindazt, köszönünk önöknek mindent, mindazt a szeretetet, barátságot és szíves érzületet, a melylyel bennünket elhalmoztak. (Élénk éljenzés, taps és bravó kiáltások.)

Rákosi Jenő elnök ezután még ezeket mondotta:

Tisztelt hölgyeim és uraim! (Halljuk!) Hálás köszönettel veszek bucsut a mai üléstől, a mely köszönetet önökhöz intézem, tisztelt közönség, a kik csodás tapintattal, a felfogásnak nemes komolyságával felismerték azt a jelentőséget, a melylyel a németországi és magyarországi újságírók ilyen találkozására bir. (Élénk éljenzés.) Eljötték, megtöltötték ezt a karzatot és ezzel ennek az ülésnek jelentőségét megtízszerezték. (Eljenzés.) Fogadják érte hálás köszönetemet, fogadják a magyar sajtó elismerését és üdvözetemet és minden jó kívánságomat azok iránt, a kik iránt érdeklődni szívesek voltak. (Élénk éljenzés.) Ezzel a diszülés véget ért s a vendég hírlapírók magyar kollégáik kíséretében eltávoztak.

A diszebed.

Délután két óraker a városligeti Gerbaud-pavillonban az Idegenforgalmi Vállalat a Royal-szálló igazgatósága útján díszes lakomát rendeztetett, a melyen jelen voltak Tisza István gróf miniszterelnök és Sándor János belügyi államtitkár is. Az első felköszöntőt Rákosi Jenő mondotta ki a királynak.

Hölgyeim és uraim! Engedelmet kérek arra, hogy külföldi vendégeinket e pillanatban felkérhessem, hogy velünk együtt a Felsőháznak díszes udvarházban királyunknak egészségére kocinthatassak.

A társaság tagjai felállottak, a mire Rákosi eképpen folytatta:

Hölgyeim és uraim! Ősi szokás Magyarországon, hogy minden egyes ember epp úgy mint a görög emberek első libátójukat az isteneknek szánták, első poharát a királynak emeli. (Eljenzés.) Teszi ezt a költő szavaira hivatkozással, a ki szerint a legelső magyar ember a király, érte minden honfi karja készen áll, vagyis hevenyészett német fordításban Der erste Ungar ist des Königs Majestät, jedes Ungars Arm ihm zu Gebote steht. (Tetszés.) Ősi szokás ez és a magyarok mindig lelkesedéssel követik. Lelkesedésünket megsokszorozza az uralkodó magas szemesélyisége, a ki már több mint fél évszázadon szeretettel, hazafisággal és atyai jósággal csügg népén, a kihez gyermeki szeretettel tekintünk fel.

Legyen szabad önöket felkérnem, hogy velem együtt emeljék poharunkat. Szt. István koronája viselőjének fölönt személyére. Eljen. (Háromszoros lelkes éljenzés és Hoch! kiáltások.) És most így folytatja a szónok: Legyen szabad minden átmenet átmenet nélkül legbensőbb köszönetem fejeznem ki Tisza István gróf miniszterelnöknek (Hosszas lelkes éljenzés és taps) azért a szeretetreméltóságáért, hogy lakománk díszét jelenlétével emelni kegyeskedett. — Egyuttal bemutatam Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter levelét, a ki megízente, hogy a társaságnak üdvözlését adjam át. (Élénk éljenzés.)

Hölgyeim és uraim! Mi szakmabeliek bizonyára nem kiesinyeljük a jelentőségét annak az alkalomnak, a mely itt nyílik nekünk, hogy kölesönösen megismerjük egymást. Ez a kölesönös ismeretség min-

dennapi munkákban nagy szerepet játszik, mert lehetővé teszi nekünk, hogy egymásról írjunk s hogy akkor, a midőn mi a német birodalomról írunk, német birodalomban pedig Ausztriáról és Magyarországról írjanak. Sohase tévesszük szem elől, hogy barátságosan állunk egymással szemben. Ha azonban államférfiak, a kiket nagy gondok terhe nyom, a melyeknek szaporítására vagyunk némileg mi magunk is hivatva, (Derűtség.) szintén felismerik egy találkozásnak a jelentőségét, ha közénk jönnek, ha ismeretségüket keresik, ha barátságos kézszorításra méltatnak bennünket: ez nagy jelentőségű dolog és azt hiszem, elmondhatom, hogy vezető államférfiúnak írók és újságírók körében való megjelenése nem mindennapi esemény.

Harmadszor is Rákosi Jenő emelt poharat.

Hölgyeim és uraim! Egy magyar közmondás azt tartja, hogy háromszor iszik a magyar és így még egy pohárköszöntőt kell tőlem elszüvenedniök. A harmadikat és utolsót. (Halljuk! Halljuk!) Vendégbarátainkat üdvözlöm, az ő egészségükre emelem poharamat. (Élénk éljenzés.)

Magyarország, hölgyeim és uraim, néhány évszázad világtörténelmi hivatásától, a mit a letűnt századokban betöltött, eltereltetett.

Ne tekintsek kérem önmagunk túbecsülésének, ha nemzetem világtörténelmi hivatásáról beszélek. Hiszen végre is minden lénynek meg van a joga arra, hogy azt higgye magáról, hogy ő áll a világ tengelyének közepén és az egész világ ő körülte forog. Hiszen csak az evangélikus lelkész példájára hivatkozom, a ki azt mondotta: quid mihi mundus? Ego sum mihi mundus! Tulie me et tulisti, mihi mundum! Vagyis: Mit nekem a világ, én vagyok a világ; mert végy el engem és elvetted tőlem a világot.

Magyarország is azt hiheti tehát magáról, hogy a föld tengelyének közepén ül és így beszélhet saját világtörténelmi hivatásáról. Nem fejtetem tovább a dolgot, csak megállapítom ezt és hozzá teszem: Mi minden becsületes harcban és becsületes igyekvéssel azon vagyunk, hogy ezen világtörténelmi hivatásunkat újból elfoglaljuk. Ha önök irántunk érdeklődnek, akkor önök minket ebben a pillanatban és minden pillanatban, a melyben hozzánk jönnek, e harcban, e törekvésben fognak találni. Nyílt szemmel, nyílt fejjel legyenek jóakaratu tanui ezen előre, ezen felfelé irányuló törekvésünknek (Felkiáltások: Azok leszünk!) és ha azt, a mit itt látnak, e szempontból itélik meg, ha törekvésünknek, nemzetünknek, egész jövőnknek és mindazt, a mit teszünk és nem teszünk, e nézőpontról tekintik: akkor nem fognak minket félre érteni, akkor nyílt szemmel és szerető szóval fognak egymáshoz közeledhetni, mert hiszen tudjuk, hogy minden lény, minden ember, minden nép, minden nemzet, ha kötelességét teljesíti, nemcsak magának dolgozik, hanem az összes nemzetek, a polgáriasság, az egész világ számára munkálkodik. Kérem tehát önöket, kísérjék figyelemmel e munkálkodásunkat legalább e napokban, a midőn nálunk időznek és a aztán vezérrelje Isten önöket szerencsésen haza, övéikhez. (Hosszas élénk tetszés él éljenzés.)

A miniszterelnök beszéde.

Feszült figyelem közt Tisza István gróf miniszterelnök szolt ezután szintén német nyelven:

Hölgyeim és uraim! Legyen szabad, sajnos, igen rossz németességgel, de igen jó érzelmekkel legbensőbb köszönetemet kifejeznem a barátságos üdvözlésért. (Eljenzés.)

Nagyon természetesen találok, hogy szívesen engedtem az önök barátságos meghívásának, mert végre is mi politikusok és hírlapírók mégis többé kevésbé szövetségesek vagyunk abban a háboruban, a melyet a szegény emberiség ellen viselünk. (Derűtség, tetszés.) Teljes megadással elismerem ugyanis, hogy a politika erő kifeje-

tései nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy a szegény emberiség életét keservessé tegye, de azt az igazságot mégis csak hozzá kell tennem, hogy a politika e közhasznú tevékenységének hatását nagyban emelte a sajtó szíves közreműködése. (Élénk derűség.) Mi tehát e tekintetben szövetségesek vagyunk. És még is bizonyos tekintetben antagonisták is vagyunk. Hiszen bizonyos különbség van feladataink között. Mi, szegény politikusok, mi vagyunk az az anyag, a melyben, a melyből és a melynek költségére a sajtó vígan tovább dolgozik. (Derűtség.)

Hiszen az embert mindig az az érzés fogja el, mintha Kodak gépek százai vonulnának fel vele szemben, a melyeken át az embernek minden szavét, minden cselekedetét, minden taglejtését, talán nem épen mindig egészen jó indulatu szemmel nézik. És ennek meg vannak a maga igen nagy hátrányai. Mert csak emlékezzünk, kérem, gyermekkorunkra. Ott, ha a fényképező gép elé állítottak, rendszeren azt mondták nekünk: Tessék csak barátságos arcot mutatni, úgy hogy az ember valósággal kénytelen volt — a legegységűbb arcot vágni. És a politika, azt hiszem csak úgy szabadulhat e ferde helyzetéből, ha egyáltalán arra törekszik, hogy feledkezzünk meg a körülöttünk lévő Kodak gépekről és a politikus tényleg akkor jár legjobban, ha többé kevésbé jóképű — hisz ez végre is egyéni-ség dolga — mindennapi ábrázatát mutatja, és mindenképen kerüli azt, hogy a sajtó argus szeméi előtt bárhogyan is pózba vágja magát. Tízsa ezután az újságírókra üritette poharát. A köszöntőknek ezután alig volt vége-hossza.

VIDÉK.

A villámcsapás áldozatai. — Arad megyében az elmúlt héten négy ember esett villámütésnek áldozatul. Tegnap délután Káránd községben hirtelen vihar támadt, egy háromtagú család, apa, fiú és leány aratás közben menekülni akartak a zivatar elől s mindhármukat egyszerre sújtotta agyon a mennykő. Egy jajszó nélkül holtan maradtak a földön. — A másik eset a Borossebesshez tartozó Kornyest községben történt, ahol egy asszonyt ütött agyon a villám.

A csoda ártézi kut. Abban a korban élünk, a mikor a csoda nem csoda már. Az azonban mégis csodálatosnak és egyben rendkívülinek hangzik, hogy egy értézi kut malmot hajt. Hihetetlennek látszik a dolog, de a valóság úgy áll, hogy az Oroszához tartozó szőlősi uradalom nagy majorjában van egy ártézi kut, a mely oly nagy mennyiségű szénázt ereszt ki a földgyomrából, hogy az uradalom ennek a kiömlő gáznak a felhasználásával egy gázmotorra berendezett malmot állított föl a majorban. Az uradalom az ártézi kut gázának felhasználásával évenként 30,000 koronát takarít meg.

UJDONSÁGOK

Galac és Nagyvárad.

— Debrecen átirata. —

Annak a viharnak, melyet a galaci konzul német átirata idézett fel az egész ország politikai világában, Nagyvárad városa is megérzi a szelét. Nagyváradnak is meg kell nyilatkoznia a kérdésben, melyet a miniszterelnök álláspontja még inkább elmérgesített és az egész magyarság fontos kérdésének tett. Debrecen várostól tegnap

a következő átiratot kapta Nagyvárad.

Tekintetes Törvényhatóság!

A magyar országgyűlés képviselő házához f. 1904. június 3-án és folytatva július hó 1-én tartott közgyűlésünk határozatából, feliratot intéztünk, melyben kérelmünket terjesztettük el; miszerint a képviselőház utasítsa a kormányt, hogy a magyar nyelv és jelvények jogai a külképviseletekben is érvényesíttessenek.

Ezen feliratunkat mellékelve, azon megkereséssel van szerencsénk megküldeni, hogy azt a kifejtett okból pártolni s hasonszellemű felirattal támogatni sziveskedjék. Hazafias üdvözléssel: Debrecen sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1904. június 30-án és folytatva tartott rendes közgyűléséből. Kovács József polgármester, Vecsey Imre főjegyző.

Mellékelve van a képviselőházhoz intézett felirat szövege is, mely kifejti, hogy a külső képviseletek helytelen gyakorlata, melylyel mellőzik a magyar nyelv és jelvények használatát nem szünteti meg a törvény előírását, a magyar állampolgárokkal való érintkezésben is mellőzik a magyar nyelvet s ez a rendszer meggyalázó a magyar államiság tekintélyére és megillető jogaira. Kéri ezért a képviselőházat, hasson oda, hogy a kormány minden egyes esetben teljes erővel védelmezze meg. Magyarország hivatalos nyelvének és jelvényeinek jogait, a mint ezt a törvény előírja.

Ez a felirat, melyet Debrecen a galaci afférből kifolyólag a szomszéd törvényhozásnak küldött. A júliusi közgyűlés elé kerül a debreceni átirat ügye, melyben a tanács kedden hozza meg javaslatát. Mindenesetre kíváncsian várjuk, milyen álláspontot foglal el Nagyvárad város, mennyire exponálja magát a magyar érdekek mellett.

* Debrecen és Arad. Debrecen város törvényhatósága szombaton küldte meg Arad városának pártolást végett azt a feliratát, melyben arra kérte a törvényhozást, hogy a magyar nyelv jogainak a külképviseletben is szeressen érvényt. A törvényhatósági bizottság szerdán tartandó közgyűlésén foglalkozik a felirattal.

* Kinevezés. Bernáth Elemér táblai elnök Bézler Ervin kisvárdai lakos, végzett joghallgatót a debreceni ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

* Az ügyvédi kamara gyűlése. A debreceni ügyvédi kamara tegnap délelőtt 11 órakor rendkívüli gyűlést tartott, melyen a nyugdíj tervezetét veszi bírálat alá s megalkotta arról a felterjesztendő véleményét.

* Áthelyezett ügyész. Az igazságügyminiszter dr. Várady Sándor nyiregyházi kir. ügyészt a szatmári ügyészséghez helyezte át.

* Művészársaság a Dréher vendéglőben. Tegnap este egy fiatal színész-növendékekből álló társaság kezdte meg előadásait a Dréher kellemes nyári udvarkertjében. Csupa kezdő színész-leány és ifju. Van, a ki köztük csinosan énekel, a másik nagyon ügyesen táncol s a ki művészettel szaval. Egykor bizonyára érdemes tagjai lesznek a magyar színésznek. Ma, hétfőn este megismétlik az előadásokat.

* Elveszett. Tegnap este a Péterfia-utca 13. sz. házatól a Kasza- és Bethlen-utcán keresztül jövet elveszett egy női aranyóra. Megtalálójá a Bethlen-u. 54. sz. alatt 20 korona jutalomban részesül.

* Áthelyezett főhadnagy. A hadügyminiszter Havas Rudolf főhadnagyot a sepsiszentgyörgyi állami ménteleptől a debrecenihez helyezte át.

* Garázda részeg. Mányi János nagyon felöntött a garatra s Máté János és Grünwald József Hatvan- és Garai-utcai házaikon az ablakokat beverte. A dühöngő részegyet alig tudták megfékezni. Megláncolva, talyigán kellett beszállítani a rendőrség börtönébe.

* Meghalt öngyilkos. Deák József, a pénteki dráma szomorú hőse csakugyan elérte azt, a mit akart. Meghalt. Még pénteken éjszaka beállott nála a sebláz s elvesztette eszméletét. Szegény édes anyja engedélyt kért arra, hogy ágya mellett ápolhassa s erre Hoffmann vizsgálóbíró engedélyt adott. Deák József állapota egyre rosszabbra fordult s a kapott sérülésekbe tegnap bele is halt. Természetesen Szénégető József cselekedete így súlyosabb elbírálás alá esik s szándékos emberölés miatt fogják porbe. Az öngyilkos Deák temetését illetőleg még nem határoztak, miután fel fogják boncolni. Valószínű, hogy kedden temetik el.

* A két Póka. Hires legények a Póka fiúk, a kik Hajduhadháztól be szokta jönni Debrecenbe s itt verekedést rendeznek. Tegnap is verekedtek, úgy, hogy most a rendőrség egyszer s mindenkorra ki fogja őket tiltani Debrecenből.

* Színészek hangversenye Debrecenben. A Dréher-sőresarnok udvarán most színpadot építenek, a melyen művészi körúton lévő fővárosi színészek fognak színelőadást és hangversenyt tartani. A társulat tagjai: Hudák Juliska, a Király színház tagja, naiva és táncosnő. Forgács Antal, kedélyes apa és drámai színész, a városligeti szinkör tagja. Krasznai Aranka énekesnő, a Király színház tagja. Merle Jenő komikus, a városligeti színház tagja. Gyenes Ede naturbus és bonvivánt. Halász Nándor karmester, a magy. kir. opera volt tagja. Király Ernő baritonista és bonvivánt, a szabadkai színház tagja. Pritz Stefánia, operaénekesnő és zeneakadémiai magántanárnő. A társulat vasárnap, hétfőn és kedden tart előadásokat a Dréher-sőresarnok nagy nyári kertjében. Színre kerülnek a Nemzeti színházban sikerrel előadott „Megjött a papa”, egy felvonásos bohózat és a „Nevelő”, egy felvonásos énekes és táncos vigjáték.

* Debreceniek a saint-luisi kiállításon. Domahidy Elemér főispán, ugyszintén Szávay Gyula iparkamarai titkár meglátogatják a saint-luisi kiállítást. Az indulás ideje még nincs pontosan meghatározva.

* Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalussy-ház. Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

* Egy jó családból való fiú tanuló a fényképészeti másoláshoz és egy gyakornok a műterembe Letzter József fényképésznel felvétetik.

* Linoleum legjobb padló-máz nagy doboz 70 kr., kis doboz 40 kr. Tóth Kálmán fűszerüzletében.

* Kézi táskák kiállítás Mentzénél.

* Valódi Panama kalap 2 frt 50 Feketénél.

* Mentze Henrik ujdonságok áruházában igen olcsón lehet vásárolni.

* Uj töltésű villany-lámpák érkeztek Mentze Henrik újdonságok áruházába. Piac- és Szent-Anna-utca sarkán.

Gyilkosság a piacon.

A gyilkosság a Nagyváradi piacon történt, a lacikonyhánál, melyet a piaci humor Szikszay-vendéglőnek nevez. Öreg arvókákk roppant fazekakból paszulyt meg kolompérfőzeléket mérnek hat fillérért egy tányérba. Napszámosok, favágók, mezei munkások szoktak ebédelni ottan. Ma délben Brindás Mikola 35 éves, családos favágó és Szabó Ferenc 42 éves nőtlen napszámos falatozott a lacikonyha előtt egy lócán. Csöndesen beszélgettek a rossz napszámról, az idők változásáról, a mint az 6 társaságukban szokás. Egyszer aztán összevágott a sző. Szabó, a ki egész délelőtt pálinkázott, belekötött a barátjába:

— Ilyen embernek áll a világ, mint te vagy.

— Már milyen ember volnék?

— A hónom alatt elférsz, katona se voltál, mégis többet keresel, mint én. Aztán éltre rakod a pénzedet.

Brindás nevetett.

— Van annak, a ki meg nem issza.

Minck részegeskedel?

Aztán elhallgattak. Szabó Ferencben forrt a düh. Talán, hogy a haragja elpárolgjon, előszedte a pipaszerszámát, rágyújtott. De csak nem hagyta békén az indulat. Fogcsikorgatva szólt meg:

— Rongy ember vagy Brindás, és az is voltál.

A megbántott ember föl pattant:

— Mit akarsz tőlem, a szentségit az apádnak. Bitang, tolvaj, kiszorítom a lelkedet.

Szabó Ferenc vad dühvel ugrott fel a helyéről. Panyókára volt vetve a dolmánya, azt ledobta magáról s Brindásra vetette magát. A két ember a földön hempergett s ott tépte-harapta egymást, aztán Szabó föl ugrott és rozsdás, fanyelű kését az ellenfele mellébe szurta.

Brindás Mikola egyet hördült s véresen terült el a kőkövökön, a gyilkos pedig menekülni akart, de a 8. számú rendőr útjában állt és elfogta. Ezalatt nagy csődület támadt a véreben fetrengő ember körül, a ki ott a tömeg szemeláttára meghalt.

A testvérek.

(Folytatás.)

A Margit kedves modora lebilineselte az egyszerű embereket. Elmondta élete sorját. Ha nem is mindent, de jó részét annak; úgy hogy a szegény egyszerű emberekben hamarosan ébredt fel a kedves leány iránt a legmelegebb rokonszenv.

— Es most mit szándékozik tenni a kisasszony? kérdezte az asszony.

— Nem tudom!... Elhatároztam, hogy nem maradok ebben a kis faluban, hanem megyek tovább... Azt szeretném, hogy valamelyik nagyobb városban valami úri háznál gyermekek mellé mehetnék.

— Es mikor akar tovább menni?

— Már holnap reggel.

Az asszonynak kérdés közben gondolata támadt.

— Kisasszony! Mig maga nagy városhoz ér, addig néhány napot kellene gyalogolnia, — mondta az asszony. — Pénze nincs. Ez az ut tehát egy ilyen szép és úri leánynak nagyon küzdelmes, nagyon keserves lenne. Sokkal jobb lenne, ha itt maradna. En és az uram egy derék úri családnak vagyunk itt a cselédei. Korlát Kálmán nagyságos urnak, a ki a templom közelében, abban a szép kastélyban lakik. Neki három gyermeke van. Két kis fia és egy kis leánykaja. A fiuknak van nevelőjük a leánykájának pedig most keresnek. En azt hiszem, hogy jó lenne, ha Korlát nagyságos asszonynyal holnap beszélnék és a kedves kisasszony hozzájuk mehetne nevelőnőnek. Kezdetnek az mindenesetre nagyon jó lenne.

(Folyt. köv.)

Nyomatott Debreczen szrb. kir. város könyvnyomdájában, (Városház keresztútjában) a Debreczeni Ujság körforgó gépén.

Apró hirdetések.

Ajánlat.

HÁROM szobás utczai lakás mellékeiiségekkel Aug. 1-re kiadó Vörösmarthy-u. 32 sz.

Kereslet.

EGY jó karban levő sódaráló malmot kővel megvételre keresek. Czim a kiadóban.

GÉP lakatos tanulók felvételnek Rác és Ehenreich műhelyében, Széchenyi-u. 44. sz.

LAKATOS tanuló felvétetik. Hunyadi-utca 1. szám.

Eladás.

ELADÓ a Homokkert II. j. a várad-utcai temető melletti országút mentén 685 öl kintű termő szőlővel, lakóházzal eladó. Értesítést ad a Debreczeni Első takarékpénztár titkárnja.

18 HOLD ujosztású föld fekete homok a vágóhid háta megett eladó. Értekezhetni Nagy Gusztáv ügyvédnél Csapó-u. 32.

Mosó férfi ruhakelme

Sepsi-Szt. György-i

magyar gyártmány,

1 öltönyre való

3.50 - 5 forintig.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda üzégnel
Debreczen, Kistemplombazár.

Hajdusági
Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törli, nem tépi, mindég szép állásban tartja és soha sem keményedik meg.

Egy doboz ára 50 fillér.

Kapható:

Dr. Rotsnek V. Emil
utóda

Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél

Debreczen, Kossuth-utca 8. sz.
Valamint Tóth Béla gyógyszer-tárjában.

Pénzkölcsönt!

mellét, 7 százalékra Állami alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparosoknak és minden hitelképes egyének 200 koronától a legmagasabb összegig havi vagy 1/4 évi törlesztésre, konvertálók bírtok és házkölcsönöket 10-65 évi előnyös törlesztéssel vagy felosorélem azokat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály, bankbizományos Budapest,

Szövetség-utca 11-ik szám. — Válaszbélyeg csatolandó!

Csak e hó 25-éig!!

Szőnyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szőnyegmaradékot féláron.

Visszamaradt függönyöket féláron.

Butorszövet maradékokat féláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket féláron.

Egyes flanel takarókat féláron.

Bosznay J. és Társa

szőnyegháza, Kossuth-utca 11.

Csak e hó 25-éig!!

Kiadó üzlethelyiség

A Kossuth-utca 6. számú háznál a jelenlegi „BODEGA” üzlethelyiség, az udvarban levő raktárral, vagy anélkül 1904 augusztus hó 1-től kiadó.

Értekezhetni: Kaszanyitzky Endre üveg- és porcellán üzletében, Piacz-utca 57.

1 liter

Borhegyi borviz

8 krajczár,

mely kitűnő, üdítő egészséges ital, kapható

Máyer Jenőnél

előbb

Geréby Fülöp utódai Debreczen.

Üveg betét 4 krajczár.